

สรุปความรู้เรื่อง องค์การคุณธรรม

รุ่งนภา เอี่ยมสาร นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมอนามัย
17 กรกฎาคม 2563

ความหมายคุณธรรม

- คุณธรรมคือสภาพคุณงามความดีที่สังคมไทยพึงยึดถือ เพื่อสร้างประโยชน์สุขให้แก่ปวงชน
(พรฎ.จัดตั้งศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2562)
- คุณธรรมคือสภาพคุณงามความดี ซึ่งคนควรมีประจำตน ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่มวลมนุษย์
(พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2554)
- คุณธรรมคือความเกรงใจ น้ำใจ ใคร่ครวญ
(พลเอกสุรต นาควัชร)
- มนุษย์คือสัตว์ที่มีเหตุผล (Man is rational animal) มนุษย์เป็นสัตว์ที่รู้จักคิด (Man is thinking animal)
มนุษย์เป็นสัตว์สังคม (Man is social animal) (Aristotle)
- ทันทโต เสฏฐิ มนุสเสสุ: ในหมู่มนุษย์นั้น ผู้ที่ฝึกแล้วเป็นผู้ประเสริฐ
(The Lord Buddha)

อนาคตประเทศไทยปี 2579

เพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ต้อง “ขับเคลื่อนคุณธรรม นำการพัฒนา” ภาพคนไทยในอนาคต คือ “คนดี คนเก่ง สุขภาวะดี” โดยมีลักษณะดังนี้

คนดี =	คนเก่ง =	สุขภาวะดี =
มีคุณธรรม จริยธรรม พฤติกรรมที่พึงประสงค์ พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา รับผิดชอบต่อ ครอบครัว สังคม ประเทศชาติ	มีทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 สร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อตอบสนองเป้าหมาย การพัฒนาประเทศ	มีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม นำไปสู่การมีสุขภาวะที่ดี

แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2559-2564)

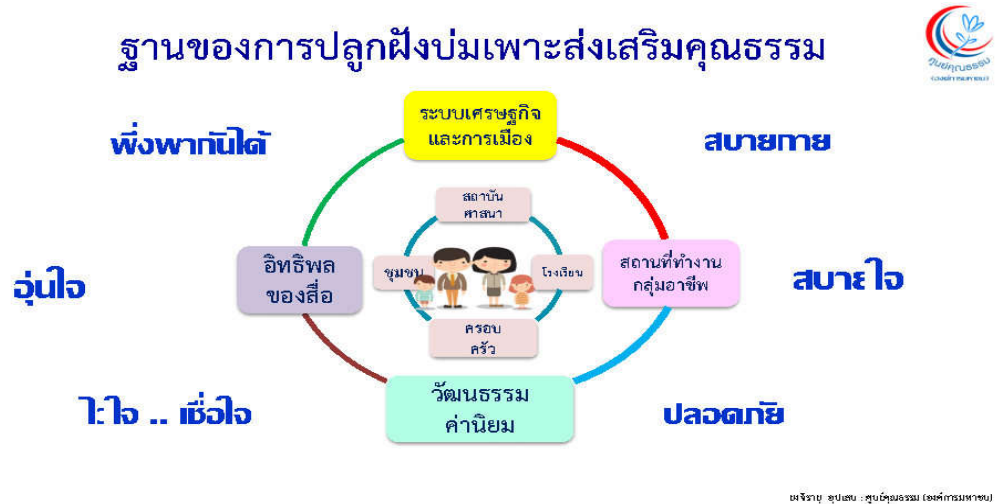
มีกลไกการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ โดยกำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมคุณธรรมฯ ตามแผนแม่บทฯ ได้แก่ 1) วางระบบรากฐานส่งเสริมคุณธรรมในสังคมไทย 2) สร้างระบบการบริหารจัดการด้านการส่งเสริมคุณธรรม ให้เป็นเอกภาพ 3) สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการส่งเสริมคุณธรรม และ 4) ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นแบบอย่างด้านคุณธรรมในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก ซึ่งมีตัวชี้วัดร่วมระยะสั้น คือ - ทุกหน่วยงานมีแผนส่งเสริมคุณธรรม - มีภาคีเครือข่ายคุณธรรม - เกิดชุมชน องค์กร/ หน่วยงานคุณธรรม

ภาพความสัมพันธ์ของการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรม องค์การคุณธรรม จังหวัดคุณธรรม

ฐานของการปลูกฝังบ่มเพาะส่งเสริมคุณธรรม

เริ่มจากครอบครัว ชุมชน โรงเรียน สถาบันศาสนา สถานที่ทำงาน กลุ่มอาชีพ วัฒนธรรม ค่านิยม อิทธิพลของสื่อ ระบบเศรษฐกิจและการเมือง ทุกสิ่งทุกอย่างมีส่วนร่วมเป็นฐานรากในการบ่มเพาะส่งเสริมคุณธรรมในตัวบุคคล สิ่งที่เราจะได้รับเมื่อทุกคนมีคุณธรรมคือจะทำให้ “สบายใจ” คือมีความอุ่นใจ “สบายกาย” คือเราสามารถพึ่งพาอาศัยกันและกันได้ “ปลอดภัย” คือมีความไว้วางใจ เชื่อใจกันได้

บริษัท ริกิ การ์เม้นท์ จำกัด ได้คิดค้นแบบประเมินความสุขด้วยคุณธรรมความดี (Happy Moral Index : HMI) โดย ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ได้ร่วมพัฒนา เพื่อเป็นเครื่องมือวัดความสุขจากการทำความดี วัดอุณหภูมิความสุขของคุณและบุคลากรในองค์กรได้ง่าย ๆ (ดีต่อตนเอง ดีต่อครอบครัว ดีต่อเพื่อนบ้าน ดีต่อเพื่อนร่วมงาน ดีต่อองค์กร และดีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม)

Happy Moral Index : HMI

องค์กรคุณธรรม

แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ 1 องค์กรส่งเสริมคุณธรรม ระดับที่ 2 องค์กรคุณธรรม และระดับที่ 3 องค์กรคุณธรรมต้นแบบ ให้ทุกหน่วยงานเริ่มต้นด้วยการทบทวนตนเองตามแบบประเมิน 10 ข้อ เราอยู่ในระดับไหนขององค์กรคุณธรรม และร่วมมือกันพัฒนาองค์กรตามหลักการที่สำคัญ 6 ข้อ ได้แก่ 1) ระเบิดจากข้างใน-อยากทำ 2) จากหลักความจริง-ปัญหาขององค์กร 3) แบบมีส่วนร่วม-ทุกคนร่วมมือ 4) ใส่ใจแบบองค์รวม-ทำเป็นภาพใหญ่ขององค์กรมีระบบสนับสนุน (งบประมาณ เจ้าหน้าที่ สิ่งแวดล้อม บรรยากาศ) 5) เพื่อความดีงาม-มีความมั่นคง ความคงอยู่ของชาติต้องมีเครือข่ายทำความดีเพื่อชาติ และ 6) สร้างขยายขยายผล-สัมผัสคุณธรรมมาจากหลายภาคส่วน ซึ่งทุกองค์กรเป็นองค์กรคุณธรรมได้ (คุณธรรมสร้างได้) องค์ประกอบขององค์กรคุณธรรม คือ 1) มีการส่งเสริมคนดี 2) มีระบบรองรับความดี และ 3) มีการร่วมสร้างสังคมดี

สรุประดับการพัฒนาองค์กรคุณธรรม

ระดับที่	องค์ประกอบ	สิ่งที่เกิดขึ้น
3 = องค์กรคุณธรรมต้นแบบ (ขยายผล-วิถีชีวิต)	มีการร่วมสร้างสังคมดี	- สภาพปัญหาลดหรือหมดไป ความสุขเพิ่มขึ้น - ขยายความดีไปสู่เรื่องอื่น ๆ - เป็นแบบอย่างให้คนอื่นทำตามได้
2 = องค์กรคุณธรรม (ทำได้-กิจวัตร)	มีระบบรองรับความดี	- มีกิจกรรมความดี มีความหลากหลาย และมีความต่อเนื่อง - องค์กรมีระบบมาตรการรองรับ - มีคนตัวอย่างที่มีพฤติกรรมด้านบวกเพิ่มขึ้น
1* = องค์กรส่งเสริมคุณธรรม (มุ่งมั่นตั้งใจ-กิจกรรม)	มีการส่งเสริมคนดี	- องค์กรประกาศเจตนารมณ์ด้านคุณธรรม - มีหลักคุณธรรม: ค่านิยมที่พึงปรารถนา - มีกติกา ข้อตกลง คุณธรรม ร่วมกัน - มีแผนกิจกรรมโครงการ - มีทีมงาน จัดอาสา ช่วยกันขับเคลื่อน

หมายเหตุ * ระดับที่ 1 คือ ขั้นเริ่มต้น

เส้นทางสู่องค์กรคุณธรรม : องค์กรคนดี เพื่อสังคมดี

1. ทบทวนต้นทุนความดี - ประเมินองค์กร ค่านิยม ปฏิทินความดีองค์กร แบบอย่าง
2. สร้างภาพฝันร่วมกัน - ปัญหาที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำ “คุณธรรมเป้าหมาย”
3. ออกแบบกิจกรรม/แนวทาง - ตั้งทีมงาน กำหนดกิจกรรม/ทำแผน กำหนดข้อตกลงคุณธรรม/มาตรการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมองค์กร
4. ดำเนินกิจกรรมจนเป็นวิถี - ดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ ข้อตกลงคุณธรรมให้เป็นวิถี
5. สรุปบทเรียน และขยายผล - เรียนรู้ แลกเปลี่ยน ชื่นชมความดี ขยายผลความดี

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ - ผู้บริหารให้ความสำคัญสนับสนุน มีทีมงานทำ สื่อสารต่อเนื่อง

...ในบ้านเมืองนั้น มีทั้งคนดีและคนไม่ดี ไม่มีใครจะทำให้ทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำให้บ้านเมืองมีความปกติสุขเรียบร้อย จึงไม่ใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี แต่หากอยู่ที่การส่งเสริมคนดี ให้คนดีได้ปกครองบ้านเมือง และควบคุมคนไม่ดี ไม่ให้มีอำนาจ ไม่ให้ก่อความเดือดร้อนวุ่นวายได้...

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
พระราชทานเมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2512

ถึงสูงศักดิ์ อัครฐาน สักปานไหน ถึงวิไล เลิศฟ้า สง่าศรี ถึงเก่งกาจ ฉลาดกล้า ปัญญาดี ถ้าไม่มี “คุณธรรม” ก็ต่ำคน

พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร ฝ่ายพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ โทร. ๐ ๒๕๕๐ ๔๒๓๐

ที่ สธ ๐๙๒๖.๐๒/๕๑๘

วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง สรุปการเรียนรู้การประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพบุคลากรกรมอนามัยเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรม
ค่านิยม และความผูกพันองค์กรในการป้องกันทุจริต

เรียน ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

ตามที่มอบหมายให้ข้าพเจ้าเข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพบุคลากรกรมอนามัย
เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรม ค่านิยม และความผูกพันองค์กรในการป้องกันทุจริต ในระหว่างวันที่ ๒๔ - ๒๖
มิถุนายน ๒๕๖๓ ณ โรงแรมโนโวเทล หัวหิน ชะอำ บีซี รีสอร์ท แอนด์ สปา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
รายละเอียดตามหนังสือกรมอนามัย ด่วนที่สุด ที่ สธ ๐๙๐๒.๐๗/ว ๓๖๐๗ ลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๓ นั้น

ในการนี้ ข้าพเจ้าได้จัดทำสรุปการเรียนรู้จากการประชุมดังกล่าว พร้อมสรุปความรู้ที่เกี่ยวข้อง
เพิ่มเติม จำนวน ๓ เรื่อง ดังนี้

๑. รู้จักลักษณะนิสัยของบุคคล (๔ แบบ ๔ ทิศ ๔ ชนิด) เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้/พัฒนาตนเอง
๒. แนวทางประสานงานบนความแตกต่างของบุคคล เพื่อบริหารความสำเร็จร่วมกัน และ
๓. องค์กรคุณธรรม

รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้ จึงขออนุญาตนำความรู้ดังกล่าวเผยแพร่ทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน
เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ของบุคลากรในหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณามอบคุณพิรพัฒน์ เกิดศิริ ดำเนินการต่อไป จะเป็นพระคุณ

ผู้แทน

(นางสาวรุ่งนภา เยี่ยมสาคร)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

① -ทราบ/ขอให้นำเว็บไซต์หน่วยงานแล้วนี้ 4/10/5

-มอบคุณพิรพัฒน์ เผยแพร่ให้

๒๑.๑๖.๖๓

(นายธวัชชัย บุญเกิด)

เลขานุการกรม กรมอนามัย ปฏิบัติหน้าที่

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมอนามัย

② -เพิ่มเติมแล้ว
ขอคุณ
ผู้แทน
๒๑.๑๖.๖๓

③ -ทราบ/
ขอให้นำเว็บไซต์
หน่วยงาน
๒๑.๑๖.๖๓

(นายธวัชชัย บุญเกิด)

เลขานุการกรม กรมอนามัย ปฏิบัติหน้าที่

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมอนามัย